

1. Mitä on rukous?

Opintokokonaisuus Rukous, osa 1/8

Tämänkertaisessa kokoontumisessa perehdymme rukoukseen, eli hengellisen elämän keskeisimpään toimintaan. – Seuraavaksi esitän teille muutamia kysymyksiä, joihin voitte oman kokemuksenne ja tietojenne mukaan vastata. Sen jälkeen, kun kukin teistä on vuorollanne vastannut esittämäni kysymykseen, niin luen siihen annetun, tietojamme täydentävän vastauksen.

Mitä on rukous?

Rukous on keskeinen osa kristillistä uskoa. Rukous on mielen puhetta Jumalalle. Pyhä Johannes Damaskolainen opettaa, että ”rukous on sielun nousemista Jumalan puoleen tai pyyntö saada Jumalalta soveliaita lahjoja”. Munkki Euagrioksen mukaan rukous on sävyisyyden ja vihastumattomuuden kasvatti, ilon ja kiitoksen ilmentymä sekä lääke murheeseen ja masennukseen. Hän toteaa vielä, että ”Kuten näkö on kaikista aisteista arvokkain, niin on rukous jumalallisin kaikista hyveistä.” Rukous ilman hajamielisyyttä on korkeinta henkistä työskentelyä. Rukouksen tila on himottomuuden tila, jossa pohjaton rakkaus tempaa hengellisiin korkeuksiin viisautta rakastavan mielen.

Filadelfian metropoliitta Teoleptos on sanonut, että ”Rukous on mielen keskustelua Jumalan kanssa, rukoussanoja joihin liittyy mielen täydellinen keskittyminen Jumalan katselemiseen. Kun ymmärrys toistaa jatkuvasti Herran nimeä ja mieli tarkkaavaisesti keskittyy Jumalan nimen avuksi huutamiseen, silloin Jumalan tuntemisen valo verhoaa valoisan pilven tavoin koko sielun.”

Ketä voimme rukoilla?

Rukouksin voimme kääntyä Isä Jumalan, Jumalan Pojan eli Jeesuksen Kristuksen, Pyhän Hengen, Jumalansynnyttäjän, pyhiin enkeliin ja pyhiin joukkoon luettujen ihmisten puoleen. Kaikille edellä mainituille löytyy rukouksia Rukous- ja hartauskirjasta.

Mistä ihmisen rukous tulee?

Kuvatessaan sitä, mistä rukous lähtee, pyhä Raamattu puhuu toisinaan sielusta tai hengestä, mutta useimmiten kuitenkin sydäimestä. Sydän rukoilee ja jos se on kaukana Jumalasta, rukouksen ilmaisutapakin on turha. Rukouksen perusta on nöyryys, sillä ”emmehän tiedä, miten meidän tulisi rukoilla” (Room. 8:26). Raamattu opettaa myös, että ”se joka itsensä alentaa, se ylennetään.” (Luuk. 14:9-14).

Kun pyrimme rukouksissa vilpittömin mielin Jumalan yhteyteen, silloin pääsemme Häntä lähelle ja saamme ottaa vastaan hyvät lahjat, jotka Hän varmasti antaa meille. Rukous on korkein kaikista hyveistä, koska se on puhdas ja lähestyy Jumalaa. Rukous on sävyisyyden ja lempeyden kasvatti. Rukous on ilon ja kiitoksen tuote, se torjuu murheen ja alakuloisuuden.

Kristillinen rukous on liittosuhde Jumalan ja ihmisen välillä Kristuksessa. Se on Jumalan toimintaa ja ihmisen toimintaa. Se lähtee Pyhästä Hengestä ja meistä, kokonaan suuntautuneena kohti Isää Jumalaa ja yhteydessä ihmiseksi tulleen jumalan Pojan inhimilliseen tahtoon.

Miten voin oppia rukoilemaan?

Rukoukseen ryhtyvän on anottava rukouksen armolahjaa Herralta. Onhan sanottu: ”Hän pitää huolen omiensa askelista” (1.Sam. 2:9) ”Emmehän tiedä, miten meidän tulisi rukoilla, että rukoilisimme oikein. Henki itse kuitenkin puhuu meidän puolestamme.” (Room. 8:26) Rukoilemaan voi oppia vain rukoilemalla säännöllisesti. Rukoilemisen apuna meillä on Rukouskirja, jonka sisältämät valmiit rukoukset sisältävät pyyntöjä, kiitosta ja ylistystä.

Pyhä Gregorios Siinailainen opettaa, että ”Aloittelijoille rukous on kuin sydäimestä kohoava riemun tuli, täydellisten sieluissa se taas vaikuttaa kuin tuoksuva valo. Rukous on myös apostolien saarnaa, uskon toimintaa tai pikemminkin uskoa itsessään – usko on sen todellisuutta, mitä toivotaan (Hepr. 11:1) – käytännössä toteutettua rakkautta, enkelimäistä liikettä. Se on ruumiittomien olentojen voima, työ, riemu, se on Jumalan evankeliumi, sydämen varmuus, pelastuksen toivo, puhdistuksen merkki ja pyhyyden vertauskuva, se on osoitus Jumalan syvästä tuntemisesta, kasteen armon ilmentymä, puhdistava kylpy ja Pyhän Hengen pantti. Rukous on myös riemua Jeesuksesta, sielun iloa ja Jumalan laupeutta, se on sovituksen merkki, Kristuksen sinetti, henkisen auringon säde, sydänten aamunkoitto, kristillisen uskon vahvistus, todiste sovituksesta Jumalan kanssa. Rukous on Jumalan armoa ja viisautta – tai paremminkin viisauden itsensä alku – ja sen kautta Jumala ilmestyy meille. Rukous on munkkien työtä, se on vaikenijoiden elämäntapa ja koko vaikenemiskilvoituksen parusta, enkelielämän merkki. Mutta miksi olisin monisanainen? Rukous on ”Jumala, joka kaikissa kaiken vaikuttaa” (1 Kor. 12:6), sillä Isä, Poika ja Pyhä Henki toimii yhtenä ja saa kaiken aikaan Jeesuksen Kristuksen kautta,”

Mitä rukoilemme?

Tavallisesti omin sanoin laadittu rukous sisältää vain pyyntöjä. Pyhän Basileios Suuren mukaan rukoukseen täytyy kuulua ylistys, kiitos, synnintunnustus ja pelastuksen anominen. Pyhä Edessan piispa Teodoros opettaa, että ”Rukouksessa kiitämme saamistamme hyvyksistä, anomme rikkomustemme anteeksi antoa ja voimaa edessä olevaan kilvoitukseen. Ilman Jumalan apua ei sielu näet kykene tekemään mitään, kuten olemme todenneet. Rukous myös yhdistää meidät Häneen, jota kaipaamme, suo meidän nauttia Hänestä ja suuntaa koko tahdonvoimamme Häneen. Tärkein tavoitteemme onkin saada tahtomme kokonaan suunnatuksi juuri näihin asioihin. Myös kyynelillä on suuri voima: Ne lepyttävät Valtiaan antamaan anteeksi hairahduksemme, puhdistaa meistä aistinautintojen tahrat ja siivittävät pyrkimyksemme korkeuksiin.”

Milloin tulee rukoilla?

Meidän on välttämätöntä ja hyödyllistä rukoilla lakkaamatta. Rukous- ja hartauskirjasta löytyvät ilta- ja aamurukoukset. Kirkon aamulle ja illalle varaamat rukoukset osoittaa ei ainoastaan aikaa, vaan ennen muuta toiveen, että rukoilisimme säännöllisesti. Niketas Stithato-

lainen on sanonut, että ”rukouksen pyhälle toimitukselle ei ole määräaikaa eikä paikkaa. Jos asetat rukoukselle aikoja ja paikkoja, kuuluu muu aika turhuuksiin. Rukouksen määritelmä on tämä: se on mielen ainaista liikettä Jumalan ympärillä. Rukouksen tehtävänä on saada sielu askartelemaan jumalallisissa asioissa. Rukouksen päätepiirteenä on ymmärryksen yhtyminen Jumalaan, niin että se ”on samaa henkeä hänen kansaan” (1.Kor. 6:17), kuten apostoli Paavali määrittelee.”

Miten paljon on rukoiltava?

Munkki Euagrios opettaa, että ”Rukouksen ylistettävyys ei riipu ainoastaan määrästä, vaan myös laadusta. Siitä osoituksena ovat nuo kaksi miestä jotka menivät temppeliin rukoilemaan (Luuk. 18:9-14). Siitä muistuttavat myös Herran sanat: ”Rukoillessanne älkää hokeko tyhjää” (Matt. 6:7). Kuten edellä olevasta käy selväksi, tärkeintä rukoilemisessa ei ole sen määrä vaan säännöllisyys ja laatu, eli ajatuksen mukana olo rukouksen sanoissa.

Syyskuu 2015